



Bedrijfsoverdracht kwestie van harde euro's

Financiële aspecten rond de overdracht van een boomkwekerij in familiesfeer

Met iedere generatie neemt het aantal agrarische bedrijven in Nederland verder af, en daarmee dus ook het aantal familiebedrijven in de sector. Een groot deel van deze bedrijven wordt dus niet voortgezet. Een succesvolle overdracht in de familiesfeer is niet alleen afhankelijk van de beschikbaarheid van een opvolger. De toekomstperspectieven die het bedrijf aan de eventuele opvolger kan bieden zijn net zo belangrijk. In dit artikel gaan we in op de financiële aspecten van bedrijfsoverdracht.

Auteur: Eldert van der Spek

De vanzelfsprekendheid waarmee bedrijven in het verleden van ouders op kinderen overgingen, bestaat niet meer, en de hedendaagse vermogens- en financieringsbehoefte van tuinbouwbedrijven is van dien aard dat eenvoudige en traditionele opvolgingsstructuren vaak niet meer van toepassing zijn.

Waardering en prijsstelling

De waarde van boomkwekerijbedrijven lijkt traditiegetrouw met name te bestaan uit de taxatiewaarde van de agrarische grond, de eventueel aanwezige opstanden en de voorraad planten, verminderd met de op het bedrijf rustende schulden. Deze waardering volstond in het verleden vaak voor een gehele of gedeeltelijke bedrijfs-overdracht in de familiesfeer. In onderstaande fictieve casus is een dergelijke overdracht in de vorm van toetreding van 'zoon' tot de firma van 'ouders' cijfermatig uiteengezet. Zoals uit het rekenvoorbeeld blijkt, is 'zoon' firmant geworden in het bedrijf en heeft hij € 40.000 spaargeld als

kapitaal ingebracht. Het kapitaal van 'ouders' is geherwaardeerd met de taxatiewaarde van het onroerend goed (onder aftrek van belastingclaim).

Winstverdeling

Behalve de waardering van het onroerend goed en de bepaling van het kapitaal van 'ouders' en 'zoon', is de afspraak over de verdeling van de jaarwinst een belangrijk onderdeel van de toetredingsconstructie. Uiteraard zullen de firmanten een vergoeding eisen voor hun kapitaal in de firma. In het voorbeeld wordt voor de verdeling van de jaarwinst uitgegaan van een vergoeding van 5% over het ingebrachte kapitaal en een vergoeding voor arbeid van € 40.000 op basis van fulltime beschikbaarheid. De resterende winst wordt verdeeld op basis van 40% 'ouders' en 60% 'zoon'.

De opbouw van het vermogen van 'zoon' in dit voorbeeld zal worden gevormd door zijn aandeel in de jaarresultaten van het bedrijf, ver-

minderd met de opnamen (onttrekkingen) die hij doet uit het bedrijf. Stel dat 'zoon' €45.000 nodig heeft om in zijn levensonderhoud inclusief belastingverplichtingen te kunnen voorzien, dan zal hij €30.300 (€75.300 -/- €45.000) van de jaarwinst kunnen toevoegen aan zijn vermogen. Afhankelijk van de afspraken die er gemaakt zijn in de firmaovereenkomst, zal 'zoon' vanaf toetreding tot de firma ook meedelen in de verdere waardeontwikkeling van het onroerend goed. Dit kan uiteraard zowel positief als negatief uitpakken.

Bank

In veel gevallen zal de bank worden betrokken bij de (geleidelijke) bedrijfsoverdracht. Op enig moment zal de overdragende generatie immers daadwerkelijke uitbetaling van haar firma-aandeel wensen in verband met de veiligstelling van de ouderdagsvoorziening. In veel gevallen laat de overdragende generatie ook na volledige bedrijfs-overdracht nog een deel van haar kapitaal achter

Eindbalans firma 'ouders'

grond	800.000	kapitaal 'ouders'	600.000
opstanden/installaties	1.000.000		
voorraad planten	200.000	leningen bank	1.500.000
vorderingen	100.000		
	2.100.000		2.100.000

Taxatiewaarden

grond	taxatiewaarde	1.000.000	stille reserves	200.000
opstanden/installaties	taxatiewaarde	1.300.000	stille reserves	300.000
voorraad planten	taxatiewaarde	500.000	stille reserves	300.000
	totaal	2.800.000	totaal	800.000

inbreng zoon in bedrijf	liquide middelen	40.000		
-------------------------	------------------	--------	--	--

Beginbalans firma 'ouders' + 'zoon'

tuinbouwgrond	1.000.000	kapitaal 'ouders'	1.400.000
opstanden/installaties	1.300.000	kapitaal 'zoon'	40.000
voorraad planten	500.000		
vorderingen	100.000		
Liquide middelen	40.000	leningen bank	1.500.000
	2.940.000		2.940.000

In dit rekenvoorbeeld is uitgegaan van herwaardering van het onroerend goed bij het aangaan van de nieuwe firma. Hierbij wordt over de gerealiseerde stille reserves op opstanden/installaties in beginsel belasting geheven bij de ouders. Inbreng van het vermogen door de ouders in de nieuwe firma is ook mogelijk zonder heffing van belasting over de stille reserves door de stille reserves voor te behouden en vast te leggen.

Winstverdeling bij jaarwinst **200.000**

Af: vergoeding kapitaal 5%			
- 'ouders'	1.400.000	70.000	
- 'zoon'	40.000	2.000	
AF: vergoeding arbeid			
- 'ouders'	1,0 fte	40.000	
- 'zoon'	1,0 fte	40.000	

Resteert **48.000**

Verdeling

- 'ouders'	40%	19.200
- 'zoon'	60%	28.800

Aandeel in jaarwinst

- 'ouders'	129.200
- 'zoon'	70.800
	200.000

in het bedrijf en treedt men zo naast de bank op als financier. De bank zal alleen aan de 'uitkoop' van de ouders willen meewerken als het bedrijf voldoende kasstroom kan genereren om de bancaire verplichtingen te kunnen nakomen.

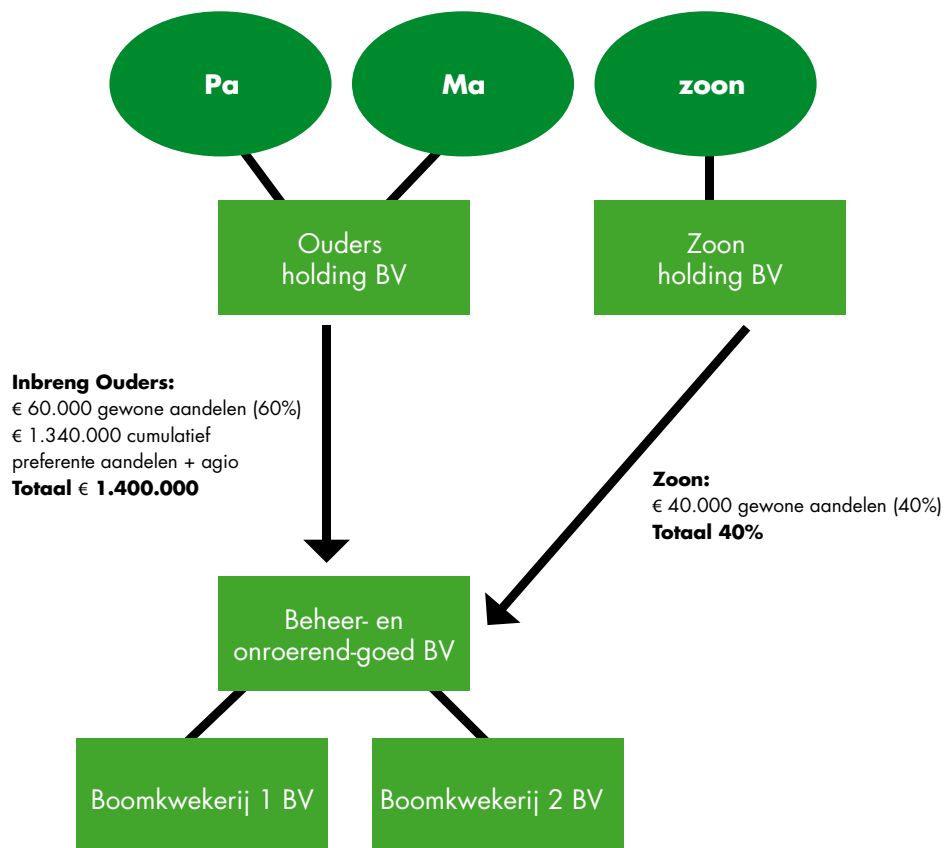
Een succesvolle overdracht in de familiesfeer is niet alleen afhankelijk van de beschikbaarheid van een opvolger

Complexer

In veel gevallen blijkt deze 'traditionele' vorm van (geleidelijke) overdracht aan de volgende generatie echter niet op te gaan en is het traject van bedrijfsoverdracht complexer.

BV-structuur

Tegenwoordig hebben veel boomkwekerij-bedrijven de besloten vennootschap (BV) als rechtsvorm gekozen. De redenen hiervoor zijn divers. Ondernemers kunnen financiële, fiscale, organisatorische en juridische argumenten hebben voor een BV-structuur. Grootschalige boomkwekerijbedrijven hebben vaker een BV-structuur dan kleinschalige bedrijven. In het algemeen kiest men ook voor een structuur met meerdere BV's (holdingstructuur). Het onroerend goed, het pensioen van de ondernemer en de exploitatie van de onderneming kunnen juridisch, fiscaal en financieel van elkaar worden gescheiden door deze onderdelen onder te brengen in aparte BV's. De BV-structuur leent zich in beginsel ook prima voor bedrijfsopvolging binnen de familiesfeer. Aan bedrijfsoverdracht in de familiesfeer kan invulling worden gegeven door de opvolger medeaandeelhouder te maken van een of meerdere BV's van zijn of haar ouders. De participatie van de opvolger in het bedrijf van de ouders kan, net als in het eerder geschetste voorbeeld van de firma, 'intern gefinancierd' worden, dat wil zeggen dat een opvolger zonder noemenswaardige eigen inbreng van geld of ander vermogen toch in de BV-structuur kan participeren. Om deze beperkte inbreng van de opvolger niet te laten leiden tot een verwaarloosbaar aandeel in de BV, kan worden gekozen voor het uitgeven van verschillende soorten aandelen. Door de ouders voor een groot bedrag aan zogeheten 'cumulatief preferent' aandelenkapitaal te verstrekken en hier uit de jaarwinst bij voorrang een vergoeding



(percentage) aan toe te kennen, kan er ondanks de vermogensverschillen tussen overdragende en opvolgende generatie toch een passende en uitdagende structuur worden geboden. Een schematische weergave van een degelijke structuur is hieronder opgenomen.

Waarde op basis van verdien capaciteit

De ontwikkelingen in de sector laten duidelijk zien dat de waarde van ondernemingen eigenlijk niet meer louter kan worden herleid uit de waarde van het onroerend goed van het bedrijf. Wat een bedrijf waard is, wordt toch grotendeels bepaald door de verdien capaciteit en het vermogen om kasstroom te genereren in de toekomst. Een sterke positie in de keten, een goede organisatiestructuur, een duidelijke visie en strategie en een solide financieel beleid zijn hierbij onontbeerlijk.

Schenken en erven

Indien ouders het bedrijf of een deel van het

bedrijf wensen te schenken aan hun kinderen, kan er onder voorwaarden gebruik worden gemaakt van de fiscale regeling Bedrijfs Overdracht Faciliteit (BOF). Met deze regeling wordt een vrijstelling van schenkbelasting geboden wanneer het bedrijf wordt verkocht voor een bedrag dat veel lager ligt dan de verkoopwaarde op de vrije markt. De BOF geldt ook wanneer het bedrijf door overlijden overgaat op de volgende generatie. In beide gevallen geldt voor de voortzetter wel een voortzettingseis van vijf jaar.



Auteur Eldert van der Spek is bedrijfsadviseur bij Flynth.